

Regional perinataalkomité helse Sør-Øst  
OUS HF, Kvinneklubben  
Postboks 4956 Nydalen  
0424 Oslo

Oslo 20.08.2017

### Bekymring for kort liggetid på barselavdelingen i Helse Sør Øst

Nasjonal barselretningslinje ble utgitt 01.04.2014. Målet med retningslinjen er en faglig forsvarlig barselomsorg, helhetlig barselforløp, riktig prioritering og tilstrekkelig kvalitet på barselomsorgen.

I midlertid har Regional perinataalkomité (RPK Helse Sør- Øst (HSØ) ) registrert økt forekomst av uheldige hendelser ved pasientforløp som følge av kortere liggetid for barselkvinner. Ut i fra retningslinjer er det kort liggetid definert som 3 dager. I midlertid er barselopphold ofte kortet ned til et til to døgn.

Det er rapportert om flere hendelser knyttet til risiko for mor og barn:

- Mor i barseltiden: alvorlige blødninger etter fødsel, høyt blodtrykk der en fikk rask sykdomsutvikling, infeksjoner og depresjon.
- Barnet: dehydrering, vektnedgang, gulsott, infeksjoner og uoppdaget hjertefeil.

Med bakgrunn i erfaring med risiko for uheldige hendelser og PNK mandat foretok komitéen en kartlegging om praksis og konsekvens vedrørende utskrivning og mottaksapparat ved de ulike sykehusene i i HSØ RHF i desember 2016.

RPK har invitert 20 avdelinger i HSØ til å svare på spørreskjema vedrørende praksisen med kort barselopphold. 15 avdelings-jordmødre svarte på spørreskjemaene

- Ved 5 av de 15 avdelingene som deltok i undersøkelsen ble det ringt til helsestasjonen ved tidlig heimreise. De 10 avdelinger hadde ikke samme praksis.
- Majoriteten i kartleggingen kommenterer at jordmors barselbesøk ikke er implementert i bydelene.
- På spørsmål om barselbesøk som foretas i høytider svarte : 10 - aldri, 4 - sjeldent og 1 visste ikke.
- På spørsmål om barselbesøk som foretas i helgene svarte: 11 – aldri, 3 -sjeldent og 1 viste ikke.
- 14 avdelinger har egen barselopoliklinikk og 1 tar kontrollene i barselavdelingen
- 8 har ammepoliklinikk
- Ved de mindre sykehusene kan de individualisere liggetid, mens ved større sykehus er det ikke alltid mulighet å tilby ønsket liggetid pga kapasitetsproblemer.

I tillegg fikk respondentene anledning til å legge til kommentarer til kort liggetid og mottakerapparat i kommunene/ bydelene. De er som følger:

*«Dette er ikke oppe og går. Implementerte rutiner i føde/barsel avdelingen, men ikke mottakerapparat i kommunene. Tilbudet er ikke standardisert og ferdigutviklet. Det er usikkert for oss og et tilbud vi ikke kan stole på er i praksis ved de ulike bydelene.»*

*«Opplever at det er liten vilje i bydelene til å gjennomføre barselbesøk av jordmor i henhold til barselretningslinjene. Flere bydeler har ansatt helsesøstre for å ivareta denne oppgaven, noe som er i strid med barselretningslinjene. Problematisk at leder av helsestasjoner ofte er helsesøstre, som ikke ser betydningen av anbefalingen i barselretningslinjene. Vi merker økning av telefoner fra nybakte foreldre, OG økning av telefoner fra helsesøstre uten nødvendig kompetanse.»*

*"Sykehusene har overtatt det ansvaret helsestasjonene skulle hatt. For få barselplasser-lite mor-barn vennlig."*

*«Vi kan aldri bli «bra nok» med tanke på differensiering ved utskriving. Det er heller ikke alltid mulighet til å tilby «ønsket liggetid» pga kapasitetsproblemer. Vi opplever store utfordringer med å nå helsestasjoner på fredager, selv etter at vi fikk eget mobilnummer til bruk for helsepersonell. Vi får ikke ringt om de som reiser hjem i perioden fredag ettermiddag – søndag kveld, da ingen helsestasjoner har vaktberedskap til dette. Det samme gjelder høytidsperioder.*

*«Etter barselretningslinjene ble det lagt opp til at flergangsfødende skulle få tilbud om barselbesøk, etter tidlig hjemreise. Dette er svært komplisert fordi vi ikke får kontakt med jordmor i bydelene. Altfor lang tid før vi får svar på tlf. Vi har ikke tid til å sitte i telefonkø.»*

I HSØ opptaksområde er det 170 kommuner, 54 bydeler og over 180 helsestasjoner. Antall fødsler i 2016 var 32.994. Det ser ut at opptager apparatet ikke fungerer som tiltenkt. I kartleggingen fremkommer det spesielt at de sykehusene i Oslo og Akershus har størst utfordring med at mottakerapparatet ikke fungerer.

RPK er bekymret for at logistikken med pasientforløp mellom helseforetak/sykehus og kommunehelsetjenesten foreløpig ikke er gode nok til å ivareta en trygg utskriving ved kort liggetid. Resultatet fra denne kartleggingen gir grunnlag for bekymring. RPK er derfor bekymret over dagens praksis, noe vår kartlegging også viser.

I henhold til vårt mandat i RPK anmoder vi at det på departementsnivå blir gjort en gjennomgang av vår forespørsel.

Vennlig hilsen

Regional perinataalkomité Helse Sør-Øst